

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL časopisu / URL of the journal: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Autor(i) / Author(s): Martin Klus
Článok / Article: Recenzia na knihu: Teória a prax verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky
Vydavateľ / Publisher: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica

Odporúčaná forma citácie článku / Recommended form for quotation of the article:

KLUS, M. 2015. Recenzia na knihu: Teória a prax verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky. In *Politické vedy*. [online]. Roč. 18, č. 1, 2015. ISSN 1335 – 2741, s. 195-198. Dostupné na internete: http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/1_2015/KLUS.pdf.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu Politické vedy. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

RECENZIA NA KNIHU: TEÓRIA A PRAX VEREJNEJ SPRÁVY V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BOOK REVIEW: THEORY AND PRACTICE OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SLOVAK REPUBLIC

Martin Klus*

KOVÁČOVÁ, E.: *Teória a prax verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: BELIANUM, 2014. 236 s. ISBN 978-80-87472-78-1.

Jedným z verejne najpertraktovanejších fenoménov súčasného politického diskurzu v Slovenskej republike sa stala otázka územnosprávneho usporiadania Slovenskej republiky v užšom slova zmysle, a teda aj systému verejnej správy Slovenskej republiky v širšom slova zmysle. Existuje na to hneď viacero dôvodov. Z hľadiska verejnej mienky sa ako najkritickejší javí systém samosprávy obcí, v ktorom 2927 obcí tvorí rovnoprávne jednotky s vlastnou právnou subjektivitou a pomerne rozsiahlymi kompetenciami. Len pre zaujímavosť si dovoľíme uviesť fakt, že najmenšou slovenskou obcou je obec Príkra v okrese Svidník, ktorá má registrovaných 10 obyvateľov, ale údajne sa v nej fyzicky nachádzajú len dve osoby. Ak si v tejto súvislosti uvedomíme, že podľa zákona č. 369/1990 Zb. Slovenskej národnej rady zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení, konkrétne podľa § 11 a § 13 má mať i takáto obec starostu a 3 poslancov obecného zastupiteľstva, tak je zrejme že výkon samosprávy v takejto obci je v podstate nerealizovateľný.

Podobne kriticky sa slovenská verejnosť pozerá aj na systém tzv. druhého stupňa samosprávy, resp. tzv. regionálnej samosprávy, ktorú na Slovensku tvorí osem samosprávnych krajov. Diskutabilný bol a je už samotný spôsob ich

---

* Doc. PhDr. Martin Klus, PhD., MBA pôsobí ako vysokoškolský pedagóg v oblasti verejnej politiky, verejnej správy a európskych štúdií na Fakulte sociálnych vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Pôsobí ako politický analytik vo viacerých slovenských, ale aj zahraničných médiách a expert strany Sloboda a Solidarita pre zahraničnú politiku a politický systém. Fakulta sociálnych vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Bučianska 4/A, 917 01 Trnava, Slovenská republika, e-mail: martin.klus@ucm.sk.

vzniku, vymedzenia hraníc, či kompetencií od roku 2001, kedy boli formálne zákonom ustanovené (s. 123 - 134). Účasť voličov na voľbách, v ktorých sa volia predsedovia samosprávnych krajov ako aj poslanci jednotlivých krajských zastupiteľstiev, ktoré pravidelne oslovujú menej ako päťtinu voličov, je neklamným dôkazom toho, že občania sa s touto formou samosprávy na Slovensku nezžili, čo potvrdzuje i samotná autorka recenzovanej monografie (s. 188). Aj preto sa už v roku 2013 začalo otvorene hovoriť o jej reforme, či dokonca o zrušení. Medvediu službu jej existencii dalo i zvolenie lídra strany Ľudová strana – Naše Slovensko **Mariána Kotlebu**, ktorý sa v druhom kole voľby predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja presadil voči podpredsedovi SMERu-SD **Vladimírovi Maňkovi**. Nielen minulé aktivity či rôzne kontroverzné výroky **Mariána Kotlebu**, ale aj fakt, že v zastupiteľstve nemá jediného poslanca, ktorý by mu vyjadril svoju podporu, umocňujú diskusiu o ďalšom osude samosprávnych krajov Slovenskej republiky všeobecne.

V neposlednom rade sú súčasťou verejnej správy aj tzv. verejnoprávne korporácie, medzi ktoré v podmienkach SR patrí napr. Rozhlas a televízia Slovenska, Matica slovenská, či Národná banka SR, o ktorých forme, kompetenciách či financovaní sa vedie pomerne široká diskusia už druhú dekádu. Pomerne zúžený je pohľad bežného občana Slovenskej republiky aj na ďalšiu dôležitú súčasť verejnej správy Slovenskej republiky, tzv. štátnu správu, ktorá je neustále väčšinou spoločnosti vnímaná pod prizmou prebyrokratizovaných procesov a nízkej efektivity produktivity práce jej zamestnancov.

Vedeckú recenzovanú monografiu *Teória a prax verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky* autorky PhDr. **Eleonóry Kováčovej**, PhD., možno považovať za vydarený akademický pokus o reflexiu vyššie zmieneného „povrchného“ vnímania problémov teoretického a praktického fungovania verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky, ktoré autorka komplexným spôsobom zhrnula do šiestich obsahových kapitol. V rámci nich sa čitateľ postupne zoznamuje s východiskami skúmania verejnej správy, štátnou správou a samosprávou ako súčasťami verejnej správy SR, ale aj verejnoprávnymi korporáciami ako špeciálnym podsystemom verejnej správy SR. K týmto kapitolám autorka pridáva dve mimoriadne zaujímavé kapitoly verne zachytávajúce minulé i súčasný vývoj v oblasti decentralizácie vo verejnej správe SR, ale aj samotné formovanie verejnej správy v podmienkach SR (s. 140 - 211). Za zmienku pritom stojí nielen spôsob výberu tém, ale aj štylistika samotného textu monografie, ktorá vo svojej podstate prekračuje hranice

úzkeho okruhu pedagógov či študentov v rámci akademickej sféry, a stáva sa dostupnou a zrozumiteľnou aj pre laického čitateľa. Ten si v nej môže nájsť možnosti pochopenia problematiky ako celku, resp. jej jednotlivých častí.

O originalite prístupu autorky svedčí už úvodné zadefinovanie samotného pojmu verejná správa. *„Verejná správa je zložitá verejná skutočnosť, ktorú je potrebné popísať. K verejnej správe možno pristupovať ako k správe verejných záležitostí, ktorá sa realizuje ako prejav výkonnej moci v štáte. Musíme si uvedomiť, že sa jedná o výkonnú moc, ktorou nedisponuje len štát, ale i ďalšie neštátne subjekty, ktoré vykonávajú správu verejných záležitostí.“* (s. 5) K tomuto zadefinovaniu následne pridáva zdôvodnenie potreby jej skúmania a teda aj vzniku samotnej vedeckej recenzovanej monografie. *„Poznávanie je preto potrebné zamerať tak na usporiadanie vzájomných vzťahov v rámci organizačnej štruktúry verejnej správy, ako aj na systém pravidiel, procedúr a techník, podľa ktorých má byť verejná správa realizovaná na jednotlivých úrovniach, ale aj na interpretáciu správnych procesov a hodnotenie toho, čo a ako bolo, resp. malo byť vo sfére verejnej správy uskutočnené.“* (s. 5)

O adekvátnej pripravenosti autorky, ktorá sa danou problematikou zaoberá dlhodobo, zase svedčia ďalšie úvodné slová v rámci recenzovanej publikácie: *„...vývoj verejnej správy ako oblasť vedeckého poznania nemá jednodimenzionálny charakter, a práve rôznosť prístupov a ich obsahové zameranie k verejnej správe možno chápať ako postupné objavovanie rôznorodých podôb verejnej správy. Verejná správa v podmienkach Slovenskej republiky prešla zložitým vývojom, ktorý je typický pre stredoeurópske krajiny, prechádzajúce reformným procesom.“* (s. 5) **E. Kováčová** zároveň adekvátne zdôvodňuje potrebu vzniku danej publikácie a otvára aj priestor pre jej budúce doplnenie a aktualizáciu. Ako autorka ďalej uvádza: *„doterajšie reformy verejnej správy boli sústredené predovšetkým na inštitucionálne, pôsobnostné a právomocné riešenia. Avšak súčasnosť je živým dôkazom toho, že prestavbe verejnej správy v personálnej a etickej oblasti sa žiaduca pozornosť nevenovala. Preto je verejnú správu potrebné modernizovať takým spôsobom, aby sa stala efektívnejšou, spoľahlivejšou a otvorenejšou, a mohla tak na úrovni plniť svoje poslanie a účel.“* (s. 5)

V súvislosti s doplnením ako aj aktualizáciou monografie súvisia dve zásadnejšie odporúčania v rámci uvedenej recenzie. Odporúčanie pre budúce doplnenie a aktualizáciu publikácie súvisí s komplexnejšou analýzou dvoch mimoriadne dôležitých súčastí systému verejnej správy SR. V prvom rade ide o prebiehajúcu reformu v podobe zavádzania tzv. e-governmentu, ktorá môže

podľa viacerých odborníkov priniesť dokonca „revolúciu“ v samotných východiskách skúmania verejnej správy ako takej. Uvedené sa do istej miery verifikovalo v krajinách, ktoré so zavádzaním tohto systému majú už viac ako desaťročnú skúsenosť, napr. Fínsko či Estónsko. Autorka na problematiku e-governmentu v monografii síce poukazuje, ale žiadalo by sa ju rozanalyzovať podrobnejšie. Ďalšou dôležitou súčasťou verejnej správy, ktorá si vyžaduje značný priestor pre podrobnú analýzu, je prebiehajúca reforma ESO, ktorej sa autorka recenzovanej monografie podrobne venuje na stranách 176 - 178. Nakoľko je ale reforma ESO iba v začiatkoch od spustenia jej samotnej realizácie, uvedená problematika si vyžaduje neustále pozorné skúmanie a monitorovanie dosiahnutých výsledkov, čo by malo logicky vyústiť do následnej analýzy, ktorú však nemožno zrealizovať v aktuálnom čase, ale až s určitým časovým odstupom od jej spustenia. Na s. 178 to potvrdzuje i samotná autorka, keď uvádza: *„o tom sa však budeme môcť presvedčiť až v oveľa neskoršom období, kedy budeme schopní zhodnotiť výsledky a vyhodnotiť efekty samotnej reformy.*

V prípade, že by sa tieto ciele podarilo naplniť, teória a prax jednej z dôležitých súčastí verejnej správy - štátnej správy - by v slovenských podmienkach dostala celkom rozdielny charakter. Verím preto, že i táto recenzia môže byť pre autorku, resp. jej nasledovníkov podnetom v ďalšej vedecko-výskumnej činnosti a práci, v snahe dosiahnuť čo najkomplexnejší obraz fungovania verejnej správy na všetkých jej úrovniach v podmienkach Slovenskej republiky.